

«Бекітемін»

Шымкент қалалық саяси
қуғын-сүргін құрбандарының
музейі МКҚК

директоры М. Асқарова

2022ж.

**«Шымкент қалалық саяси қуғын-сүргін құрбандарының музейі»
МКҚК
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес
САЯСАТЫ**

Шымкент-2022

Осы Саясатта қолданылатын анықтамалар Қазақстан Республикасының заңнамасында, «Шымкент қалалық саяси қуғын-сүргін құрбандарының музейі» МКҚК-ның (бұдан әрі – Кәсіпорын) Жарғысында және ішкі құжаттарда қолданылатын анықтамаларға сәйкес келеді.

1. Жалпы ережелер

1. Кәсіпорынның осы Саясаты сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға және сыбайлас жемқорлық тәуекелін мейлінше азайтуға, сондай-ақ Кәсіпорын, оның басқару органы және қызметкерлерімен, Кәсіпорын атынан және мүдделеріне құқығы бар өзге тұлғалар мен қолданылатын сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама нормаларының сақталуын қамтамасыз етуге бағытталған негізгі қағидаттар мен талаптарды айқындайтын ішкі нормативтік құжат болып табылады.

2. Саясат Қазақстан Республикасының заңнамасына, Кәсіпорынның Жарғысына, сондай-ақ Кәсіпорынның өзге де құжаттарына сәйкес әзірленеді.

3. Осы Саясаттың ережелері Кәсіпорынның атқаратын лауазымына, мәртебесіне және олардың жұмыс істеу ұзақтығына қарамастан, Кәсіпорынның барлық қызметкерлеріне сондай-ақ Кәсіпорынның барлық қызметкерлері осы Саясатты басшылыққа алу және оның қағидалары мен талаптары сақталуы тиіс.

4. Кәсіпорын кез-келген нысандағы және көріністегі сыбайлас жемқорлықты қабылдамайтыны және сыбайлас жемқорлық мінез-құлқына төзбейтіні туралы мәлімдейді, Кәсіпорынның басқару органы мен қызметкерлерінің Саясат қағидалары мен талаптарының сақталуын бақылайды.

2. Саясаттың мақсаттары мен міндеттері

1. Кәсіпорында сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың мақсаты атқаратын лауазымына қарамастан, Кәсіпорынның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерін сыбайлас жемқорлық қызметке тарту тәуекелін мейлінше азайту болып табылады.

2. Осы саясаттың негізгі мақсаттары мен міндеттері:

1) Кәсіпорынның және оның қызметтеріне қолданылуы мүмкін Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының негізгі талаптарын қорыту және түсіндіру;

2) Кәсіпорынның қызметін Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың талаптарына, өндірісті жүргізу этикасының стандартына сәйкестігін қамтамасыз ету;

3) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс- қимыл саласында Кәсіпорынның қызметін регламенттеу, Кәсіпорынның басқару органы мен қызметкерлерінде, клиенттерінде, контрагенттерінде Кәсіпорынның қызметін жүзеге асыру кезіндегі кез келген нысандарға және көріністердегі сыбайлас жемқорлық мінез- құлқының төзбестігі және сыбайлас жемқорлықты қабылдамауы туралы көзқарасын қалыптастыруы;

4) Кәсіпорында орындау үшін міндетті сыбайлас жемқорлықтың алдын алу бойынша баламалы рәсімдерді анықтау;

5) Кәсіпорынның басқару органдары мен қызметкерлерінің, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарына тартылу тәуекелін мейлінше азайту;

6) Кәсіпорынның, басқару органдары мен қызметкерлерінің, серіктестерінің, сондай-ақ өзге де тұлғалардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс- қимыл саласында Қазақстан Республикасының заңнамасын білуін және сақтауын анықтау.

3.Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс- қимыл қағидаттары.

7. Кәсіпорындағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс- қимылдың негізгі қағидаттары:

1) «Сыбайлас жемқорлықтың кез- келген көріністеріне жол бермеу» Кәсіпорында қызметті жүзеге асыру кез- келген нысандарда және көріністерде сыбайлас жемқорлықты толық қабылдамау қағидатын ұстанады. Осы Қағидат лауазымды тұлғалар, қызметкерлері, сондай-ақ Кәсіпорынның атынан немесе оның мүдделерінде әрекет ететін өзге тұлғалар үшін тікелей немесе жанама, жеке өзі қандайда бір делдалдық арқылы бизнесті жүргізу практикасына қарамастан сыбайлас жемқорлық іс-қимылдарға қатысуға қатаң тыйым салуды білдіреді;

2) Сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік мәдениеттің қалыптастыруда және сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл жүйесін құруда негізгі рөлді басшылық лауазым атқарады. Кәсіпорында осы қағиданы жеке тәжірибеде көрсетуі, сақтауы және ауыстыру тиіс.

3) Қызметкерлерді тарту - Кәсіпорын Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының ережесі туралы өздерінің лауазымды тұлғаларына, Кәсіпорын қызметкерлеріне хабарлайды және сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар мен рәсімдерді қалыптастыруға және іске асыруға олардың белсенді қатысуын мақұлдайды;

4) Жазаның бұлтартпастығы - Кәсіпорынның, сондай-ақ оның қызметкерлерінің өзінің лауазымдық міндеттерін атқару кезінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасаған жағдайда атқаратын лауазымына,

жұмыс өтіліне және өзге де жағдайларға қарамастан, жазадан бұлтартпайтыны туралы мәлімдейді;

5) Осы Саясаттың заңдылығы және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкестігі – Кәсіпорында қызметті жоспарлайтын/ жүргізетін Қазақстан Республикасының және өзге де елдердің сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының талаптарын қатаң сақтайды;

6) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы рәсімдерінің тиімділігі – Кәсіпорында іске асыру қарапайымдылығын және маңызды нәтиже алуды қамтамасыз ететін неғұрлым ашық, анық, орындалатын рәсімдерді жасауға ұмтылуды. Қолданыстағы бақылау рәсімдерінің тиімділігін бақылауды жүзеге асырады және тиімсіз болған дағдайда оларды жетілдіреді;

7) Өзара іс- қимыл және үйлестіру –Кәсіпорында мемлекеттік органдармен , серіктестерімен, клиенттерімен , контрагенттерімен сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет саласында өзара іс- қимылды және ынтымақтастықты қамтамасыз етеді;

8) Мүдделер қақтығысын анықтауға және мүдделер қақтығысын басқаруға бағытталған ұйымдастыру сипатындағы шараларды қабылдау;

9) Қылмыстық жолмен, оның ішінде сыбайлас жемқорлық іс- қимылдарды жүзеге асыру нәтижесінде алынған кірістерді заңдастыру қарсы іс – қимыл бойынша кешенді шараларды қабылдау;

10) Қызметтің жариялылығы мен ашықтығы, оның ішінде Кәсіпорын қызметінің шеңберінде барлық қажетті құжаттарды рәсімдей:

4.Саясаттың қолданылуы саласы

8. Саясаттың қағидаттары мен талаптары Кәсіпорында жеке және заңды тұлғалар мен шарттық және өзге де іскерлік қатынастарды белгілеу кезінде ескеріледі.

9. Кәсіпорынның комплеанс- қызметі Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының сақталу мониторингін жүзеге асырады.

10.Кәсіпорынның қызметкерлеріне осы Саясаттың қағидаттары мен талаптарына немесе қолданылатын сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың нормаларына қарсы келетін қандайда болмасын іс- қимылдарды жасау үшін делдалдарды, серіктестерді, немесе өзге де тұлғаларды тартуға немесе пайдалануға тыйым салынады.

11. Кәсіпорынның басқару органы және оның қызметкерлері:

1) Саясатты басшылыққа алуға және оның қағидаттары мен талаптарын бұлжытпай сақтауға;

2) Кәсіпорын мүдделерінде немесе атынан сыбайлас жемқорлық құқық бұзушыларды жасаудан және жасауға қатысудан қалыс қалуға;

3) Кәсіпорын қызметкерін сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға көндіру жағдайлары туралы, басқа қызметкерлердің сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасаған жағдайлары туралы қызметкерге белгілі болған ақпарат жөнінде тікелей басшыға, Комплеанс- қызметіне хабардар ету саясатына сәйкес жүгіну тәсілдерінің кез- келгенін таңдай отырып, дереу хабарлауға;

12. Кәсіпорын лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің өз іс әрекеттерінің дұрыстығына қатысты күмән туындаған кезде немесе басқа нормалары бойынша тиісті түсіндіру алу мақсатында комплеанс – қызметіне жүгіне алады.

5. Сыбайлас жемқорлық іс-қимылдар Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдарды басқару

13. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар (әрекет немесе әрекетсіздік) мыналарға бермейді:

1) Кез келген нысанда, оның ішінде ақша қаражатын, құндылықтарды, қызметтерді немесе өзге де пайданы алу немесе ұсыну нысанында;

2) Кәсіпорынға қатысты не Кәсіпорны атынан және мүдделерінде, үшінші тұлғаларға қатысты, оның ішінде мемлекеттік және реттеуші органдардың және олардың қызметшілерінің, өзге заңды тұлғалардың және олардың қызметкерлерінің, басару органдарының және көрсетілген заңды тұлғалардың өкілдеріне қатысты;

3) Мақсатына қарамастан, әкімшілік және өзге де рәсімдерді оңайлатуды және қандай да бір артықшылықтарды қамтамасыз етуді қоса алғанда, жеке өзі немесе үшінші тұлғалардың делдалдығы арқылы.

14. Кәсіпорын басшылығына, қызметкерлеріне тікелей немесе жанама түрде, жеке өзі немесе үшінші тұлғалардың делдалдығы арқылы сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарын жасауға, оның ішінде әкімшілік және өзге нысандылықтарды оңайлатуға қатаң тыйым салынады.

15. Кәсіпорын және оның басқару органдары, қызметкерлері өздерінің лауазымдық міндеттерін орындау кезінде Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың нормалары мен талаптарын сақтау тиіс.

16. Кәсіпорын мыналар арқылы сыбайлас жемқорлықтың алдын алуды жүзеге асырады:

1) Кәсіпорынның қызметкерлеріне сыбайлас жемқорлықты және кез келген нысандардағы және көріністердегі сыбайлас жемқорлықты және кез келген нысандардағы және көріністердегі сыбайлас жемқорлық мінез-құлқының төзбестігін қабылдамауды жеке ұстанымын қалыптастыру, оларды Саясаттың негізгі қағидаттарын бұзғаны үшін жауапкершіліктер туралы хабардар етеді және осы Саясатты сақтауын талап етеді;

2) Кәсіпорынның қаржылық (бухгалтерлік) есептілігін жүргізу, есептілікті қасақана бұрмалауға және жалған құжаттарды пайдалануға жол бермеу.

3) Қаржы-шаруашылық қызметтің есебін тұрақты негізде өткізу, Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасы талаптарының және Серіктестіктің ішкі нормативтік құжаттарының, оның ішінде осы Саясатта белгіленген қағидаттар мен талаптардың сақталуын бақылауды;

4) Мүдделер қақтығысын болғызбауды және реттеуді;

5) Контрагенттермен қарым-қатынас барысында сыбайлас жемқорлыққа және өзге де жосықсыз практикаға тарту тәуекелін төмендету мақсатында контрагенттерді тексерудің арнайы рәсімдерін енгізуге әлеуетті контрагенттер туралы ашық қол жетімді мәліметтерді, олардың іскер ортадағы беделі, нарықтағы қызмет ету ұзақтығы, сыбайлас жемқорлық жан-жалдарына қатысуы және т.б. туралы мәліметтерді жинау және талдау, контрагенттермен жасалатын ережелерді (сыбайлас жемқорлыққа қарсы ескертпе) енгізуге.

17. Кәсіпорынның басқару органы кез келген нысанда және барлық деңгейдегі көріністерде сыбайласқабылдамау үлгісін береді.

18. Кәсіпорын және оның қызметкерлерін кез келген тұлғалар мен ұйымдардың пайдасына бюрократиялық, әкімшілік және өзге де нысандылықтарды жеңілдету, жеделдету мақсатында кез келген лауазымды тұлғалардың әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) ықпал ету үшін, оның ішінде ақшалай қаражат, құндылықтар, қызметтер немесе өзге де пайда нысанында кез келген көтермелеу нысандарын пайдалануға тыйым салынады.

19. Кәсіпорын парақорлықты, сыбайлас жемқорлықты жасау және Кәсіпорын қызметкерлері тарапынан өз қызметтік жағдайын теріс пайдаланудың барлық анықталған белгілеріне ішкі тексеру жүргізу үшін барлық қажетті шараларды алдын ала қабылдайды.

Комплеанс-қызмет Кәсіпорын қызметіне тән сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін мейлінше азайтуға бағытталған рәсімдердің жұмыс істеу мониторингін жүзеге асырады:

1) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың өзгеруіне байланысты Серіктестіктің ішкі құжаттарын өзектендіріліуге бастамашылық жасайды;

2) Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің үнемі жаңартылуын және бағыттануын жүзеге асырады;

3) Кәсіпорын қызметкерлерінің осы Саясатының бұзушылықтары туралы, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасаудағы күдіктер туралы хабарламаларын қабылдайды және қарайы, оның нәтижелері бойынша қажет болған жағдайда ішкі тексеруді немесе қызметтік тексеруді жүргізуге бастамашылық жасайды;

4) Бопсалаушылық, қызмет көрсетуде теріс қарым-қатынас, басқа адамдармен салыстырғанда бір клиенттермен артықшылық көрсету мәселелері бойынша және Кәсіпорын қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлық сипаттағы, құқыққа қарсы ықтимал іс-қимыл жасаудың өзге де факторлары бойынша үшінші Тұлғалардың өтініш білдіру фактілері бойынша ішкі тексерулер мен қызметтік тексерулер жүргізеді;

- 5) Осы Саясатта, Кәсіпорынның өзге ішкі нормативтік құжаттарында оның құзыретіне жатқызылған өзгеде функцияларды жүзеге асырады.
20. Кәсіпорын қызметкерлерінің осы Саясаттың ережелерін сақталуын бақылау Кәсіпорынның тікелей басшыларымен жүзеге асырылады. Тікелей басшылар осы Саясатта анықталған бұзушылық фактілері туралы комплеанс-қызметіне дереу хабарлауды қамтамасыз етеді.

6. Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл жөніндегі шаралар кешені

21. Кәсіпорын қызметінің кейбір салаларында осындай салаларға жататын, бірақ төменде берілгендермен шектелмейтін сыбайлас жемқорлық тәуекелінің пайда болуы мүмкін:

- 1) үшінші тұлғаларды тарту және үшінші тұлғаларға төлемдерді жүзеге асыру;
- 2) сыйлықтар және өкілдік шығыстар;
- 3) демеушілік және қайырымдылық көмек көрсету;
- 4) инвестициялық қызметі шеңберінде активтерді сатып алу бойынша мәмілелерді және өзге де мәмілелерді жасау;
- 5) персоналды басқару.

7. Персоналды басқару

22. Кәсіпорын кадрлық шешімдерді қабылдау кезінде объективтілік пен адалдық қағидаттарын ұстанады.

Персоналды қабылдау, бағалау, ілгерілету және босату сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін болдырмау мақсатында Кәсіпорын:

- 1) Персоналды іріктеу мен қабылдауды ашық рәсімдерін және лауазымға қойылатын тиісті біліктілік талаптарын белгіленген тәртіппен әзірлейді және бекітеді;
- 2) Олардың сенімділігі мен мүдделер қақтығысының болмауы мәнінде еңбек қатынастарын бастау немесе жалғастыру туралы шешім қабылдаудың алдында үміткерлердің жұмысқа орналасуын тексеруді жүзеге асырады;
- 3) Қызмет көрсеткіштерін және кәсіби жетістіктерін негізге ала отырып, персоналдың қызметін бағалауды және сыйақы төлеуді жүргізеді;
- 4) Қызметкердің іскерлік қасиеттері мен біліктілігін негізге ала отырып жоғары тұрған лауазымға ілгерілету туралы шешім қабылдайды;
- 5) Қазақстан Республикасының Еңбек кодексінде көзделген негіздер бойынша қызметкермен еңбек қатынастарын бұзу рәсімін жүзеге асырады.

23. Жұмысқа қабылдау немесе еңбек қатынастарын жалғастыру кезінде лауазымды тұлғалар өзіне осы Саясатта 1-қосымшаға сәйкес сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдау туралы келісімнің нысаны бойынша сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдайды.

8. Мүдделер қақтығысының алдын алу және шешу

24. Мүдделер қақтығысын басқару сыбайлас жемқорлыққа қарсы маңызды тетіктердің бірі болып табылады. Серіктестік мүдделер қақтығысына байланысты тәуекелдерді іске асыруды болдырмауға және оларды реттеуге ерекше көңіл бөледі.

25. Өз лауазымдық өкілеттіктерін орындау кезінде Кәсіпорын қызметкерлері Кәсіпорын мүдделерін басшылыққа алуға олардың жеке мүдделері оның мүдделеріне қарама-қайшы келетін ахуалдарды немесе мән-жайлардан аулақ болуға міндетті. Мүдделер қақтығыс туындаған жағдайда Кәсіпорын қызметкерлері тікелей басшының ақпаратта нысанда жеткізуге міндетті.

26. Кәсіпорын директоры қызметкерлердің өтініштері бойынша, не басқа көздерден ақпарат алған кезде Кәсіпорынның ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес тиісті шараларын уақытылы қабылдауға міндетті.

9. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы Хабарламалар

27. Егер Кәсіпорын немесе оның қызметтерінің сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасау фактісі орын алғаны немесе оның жасалуына жағдай бар екені туралы қандайда бір куәлік болса, бұл жөненде өзінің тікелей басшысына немесе комплаенс-қызметкерге хабарлауы тиіс.

10. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасау үшін жағдайлар жасау немесе құру белгілері бойынша қызметтік тексеру, ішкі тексеру

28. Кәсіпорындағы сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасау белгілері туралы барлық хабарламалар бойынша тиісті құрылымдық бөлімшелерінің қатысуымен ішкі тексеру не қызметтік тексеру жүргізіледі.

29. Егер ішкі тексеру не қызметтік тексеру нәтижелері бойынша сыбайлас жемқорлық белгілері немесе фактілері белгіленген жағдайда тексеруді анықтау тиісті уәкілетті мемлекеттік органдарға материалдарды берген және еңбек қатынастарын бұзғанға, сондай-ақ бақылау рәсімдерін жетілдіргенге дейін түзету шараларын қабылдау болып саналады.

11. Құқық қорғау органдарымен ынтымақтастық

30. Кәсіпорынның сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелерінде құқық қорғау органдарымен ынтымақтастығы сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарында декларацияланатын кәсіпорын нақты бейімділік көрсеткіштерінің бірі болып табылады.

31. Сыбайлас жемқорлық іс-қимылдағы ынтымақтастық мынадай нысандарда жүзеге асырылуы мүмкін:

- 1) Кәсіпорынға мәлім болғаны туралы сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасау белгілері немесе фактілері туралы тиісті құқық қорғау органдарына материалдарды жіберу;
- 2) Ескерту және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша Кәсіпорын қызметіне олардың қызметтік тексерулерін жүргізу кезінде бақылау-қадағалау және құқық қорғау органдарының уәкілеттік берілген өкілдеріне жәрдем көрсету.

12. Жауапкершілік

32. Кәсіпорынның барлық қызметкерлері, атқаратын лауазымына қарамастан, осы саясаттың қағидаттары мен талаптарын сақтағаны үшін, сондай-ақ қағидаттар мен талаптарды бұзатын, оларға бағынышты тұлғалардың әрекеті (әрекетсіздігі) үшін қолданыстағы заңнамада және Кәсіпорынның ішкі нормативтік құжаттарында көзделген жауапкершілікті атқарады.

33. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама талаптарын және осы саясаттың талаптарын бұзуға кінәлі адамдар сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамада кәсіпорынның ішкі нормативтік құжаттарында көзделген тәртіппен және негіздері бойынша тәртіптік әкімшілік, азаматтық-құқықтық немесе жауапкершілікке тартылуы мүмкін.

13. Қорытынды ережелер

34. Осы Саясаттың бекіту, сондай-ақ өзгерістермен толықтырулар енгізу Кәсіпорынның жалпы жиналысының құзыретіне жатады.

35. Қазақстан Республикасының заңнамасын, Кәсіпорын Жарғысын осы Саясаттың жекелеген нормаларын өзгерту нәтижесінде олармен қарама-қайшылыққа келсе, Саясаттың осы нормалары күшін жоғалтады және Саясатқа өзгерістер енгізген сәтке дейін Кәсіпорын және оның қызметкерлері Қазақстан Республикасының қолданыстағы құқықтық актілерін басшылыққа алады.